

پرسشهای سرمایه‌گذاران در رابطه با

استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۷

ترجمه: حجت محمدی

N. Anderson

شش ماه پیش، هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری^۱، استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۷ (IFRS 17) را با عنوان «قراردادهای بیمه» منتشر کرد. این استاندارد جدید از اول ژانویه ۲۰۲۱ جایگزین الزامهای حسابداری استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۴ (IFRS 4) خواهد شد. استاندارد شماره ۱۷، تغییرهای اساسی و بنیادی در زمینه رویه‌های حسابداری بیمه، برای برخی از شرکتها معرفی می‌کند و سرمایه‌گذاران و تحلیلگران باید این تغییرها را در تجزیه و تحلیل خود به‌کار گیرند. گرچه بسیاری از سرمایه‌گذاران و تحلیلگران در طول تدوین استانداردها، نظر خود را درباره استانداردها ارائه کرده‌اند، اما اکنون که استاندارد شماره ۱۷ نهایی شده است، این مشاوران و تحلیلگران باید با این استاندارد آشنا شوند. به همین دلیل، ما همچنان مشتاق ملاقات و دیدار با سرمایه‌گذاران و دیگر کاربران صورتهای مالی به‌منظور آموزش آنها خواهیم بود.

آموزش سرمایه‌گذاران و تحلیلگران

بین ماه‌های مه و اکتبر سال ۲۰۱۷، اعضای هیئت و کارکنان فنی و تخصصی، برای توضیح تفاوت اطلاعات تهیه‌شده مطابق با ضوابط تعیین‌شده در استاندارد شماره ۱۷ با اطلاعات تهیه‌شده مطابق با ضوابط موجود، با بیش از ۳۰۰ سرمایه‌گذار و تحلیلگر ملاقات کردند. این فعالیتهای آموزشی برای سرمایه‌گذاران و تحلیلگران، نشان‌دهنده تعهد هیئت نسبت به حمایت از اجرای استاندارد شماره ۱۷ و ملاقات با سرمایه‌گذاران، از جمله شرکت‌کنندگان در برنامه گزارشگری مالی هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری است. افزون بر جلسههای حضوری، بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی^۲ و هیئت استانداردهای

International Accounting Standards Board

حسابداری کانادا^۳، به طور مشترک میزبان سمینار آموزشی اینترنتی استاندارد شماره ۱۷ برای سرمایه‌گذاران هستند. در ماه‌های آینده، ماکاری راکه از سوی عضو سابق هیئت، آقای استفان کوپر (Stephen Cooper)، آغاز شده بود، با حمایت گروه سرمایه‌گذار و گروه پروژه استاندارد شماره ۱۷، ادامه خواهیم داد. استفان و من جلسه‌های آموزشی بیشتری را با سرمایه‌گذاران و تحلیلگران در سراسر جهان، از جمله سرمایه‌گذارانی که در بخش بیمه تخصص ندارند، برگزار خواهیم کرد.

پنج پرسش مهم درباره استاندارد شماره ۱۷

واکنش اولیه سرمایه‌گذاران به استاندارد شماره ۱۷ به وسیله کارشناسان فنی بررسی و در جلسه هیئت که در ماه ژوئیه ۲۰۱۷ برگزار گردید، به اشتراک گذاشته شد. بیشتر سرمایه‌گذاران و تحلیلگران از بهبود شفافیت و مقایسه‌پذیری ارائه‌شده به وسیله استاندارد شماره ۱۷، رضایت داشتند. آنها بر این باورند که استاندارد شماره ۱۷ گزارش‌های مالی برای بیمه‌گران را بهبود می‌بخشد؛ به‌ویژه در توضیح منبع سود برای قراردادهای درازمدت بیمه.

در اینجا، پنج پرسش که سرمایه‌گذاران و تحلیلگران تاکنون مطرح کرده‌اند، ارائه شده است:

۱- آیا استاندارد شماره ۱۷ بر تقسیم سود سهام اثر خواهد گذاشت؟

به طور لزوم نه! تقسیم سود سهام بیمه‌گر، تحت تأثیر عوامل متعددی مانند الزامهای سرمایه‌گذاری قانونی، سیاستهای مدیریت سرمایه، سود قابل توزیع قانونی و سود گزارش شده است. استاندارد شماره ۱۷ تنها بر زمان شناسایی سود خدمات بیمه‌ای تأثیر می‌گذارد، نه شناسایی کل سود. بنابراین، استاندارد شماره ۱۷ ظرفیت کلی توزیع سود سهام بیمه‌گر را تغییر نمی‌دهد.

در حال حاضر، زمان‌بندی شناسایی سود حاصل از خدمات بیمه، با توجه به حوزه گزارشگری و محصول بیمه‌ای، به طور درخور توجهی متفاوت است. برای مثال، برخی از بیمه‌گران هنگامی که یک قرارداد بیمه نوشته می‌شود، بی‌درنگ سود را شناسایی می‌کنند؛ برخی از بیمه‌گران تنها زمانی که قرارداد به پایان می‌رسد و دیگر بیمه‌گران، سود را در طول مدت قرارداد بیمه براساس گذشت زمان، شناسایی می‌کنند. استاندارد شماره ۱۷ با الزام بیمه‌گران به شناسایی سود در زمان ارائه خدمات بیمه، باعث یکنواختی می‌شود. در نتیجه، ممکن است برخی از بیمه‌گران، هنگام انتقال به استاندارد شماره ۱۷، سیاستهای کوتاه‌مدت پرداخت سود تقسیمی خود را تا زمان تطابق با تغییر، دوباره ارزیابی کنند.

۲- چگونه استناداری مانند استاندارد شماره ۱۷ که مبتنی بر اصول می‌باشد، ممکن است باعث ایجاد یکنواختی بین بیمه‌گران شود؟

استاندارد شماره ۱۷ تنوع در حسابداری قراردادهای بیمه را از بین می‌برد و سرمایه‌گذاران، تحلیلگران و دیگران را قادر می‌سازد تا بیمه‌گران را به طور معنی‌داری مقایسه کنند.

استاندارد موقت کنونی، یعنی استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۴، اجازه می‌دهد تا بیمه‌گران قراردادهای بیمه‌ای را که در کشورهای مختلف منعقد می‌کنند، به‌گونه‌ای متفاوت ثبت کنند؛ حتی اگر این قراردادها شبیه به هم باشند. افزون بر

International Accounting Standards Board

این، برخی از بیمه‌گران چندملیتی در حال حاضر صورتهای مالی تلفیقی خود را با جمع کردن اعداد ناهمسان مربوط به واحدهای فرعی زیرمجموعه خود تهیه می‌کنند.

استاندارد شماره ۱۷ نیز مانند دیگر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، مبتنی بر اصول است. استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، شرکتها را ترغیب می‌کنند تا از قضاوت حرفه‌ای خود در به‌کارگیری اصول مبادلات مخصوص شرکت یا صنعت، به‌منظور ارائه نمایش منصفانه از آثار اقتصادی مبادلات، استفاده کنند. اگرچه استاندارد شماره ۱۷ در مشخص کردن بعضی از اجزا برای اندازه‌گیری قراردادهای بیمه (مانند نرخهای بهره)، اجازه انعطاف می‌دهد، ولی شرکتها را ملزم می‌کند تا فرایند برآورد این اجزا را توصیف و افشا کنند. این موارد افشا به سرمایه‌گذاران کمک می‌کند تا چگونگی اثرگذاری قضاوت بیمه‌گر بر مقایسه‌پذیری بین شرکتها را تحلیل کنند.

۳- آیا استاندارد شماره ۱۷ منجر به مقایسه‌پذیری جهانی در بخش بیمه می‌شود؟

بلی؛ به استثنای حوزه‌های گزارشگری که استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را به‌کار نگرفته‌اند. بیشتر این استثناها به ایالات متحده آمریکا مربوط می‌شود. در چارچوب اصول پذیرفته‌شده حسابداری آمریکا^۲، بیمه‌گران با توجه به نوع قرارداد بیمه‌ای که منعقد می‌کنند (برای نمونه، قراردادهای بیمه کوتاه‌مدت یا درازمدت)، الزامهای متفاوتی را اجرا می‌کنند. هیئت استانداردهای حسابداری مالی آمریکا^۵ در حال کار روی یک پروژه برای بهبود، ساده‌سازی و افزایش الزامهای گزارشگری مالی برای قراردادهای بیمه درازمدتی است که به‌وسیله شرکتهایی که از اصول پذیرفته‌شده حسابداری آمریکا پیروی می‌کنند، منعقد می‌شود.

انتظار می‌رود در صورت تأیید برخی از تغییرهای پیشنهادی در اصول پذیرفته‌شده حسابداری آمریکا، تفاوت‌های بین استاندارد شماره ۱۷ و اصول پذیرفته‌شده حسابداری آمریکا، شامل استفاده از فرضهای کنونی، کاهش داده شود. با این حال، دو مجموعه الزامها همچنان متفاوت خواهند بود.

۴- تفاوت اصلی بین استاندارد شماره ۱۷، گزارشگری انتظام‌بخشی و گزارشگری ارزش جاسازی شده چیست؟ استاندارد شماره ۱۷ و گزارشگری انتظام‌بخشی، هدفهای متفاوتی دارند. برای نمونه، در مقررات اروپا برای الزامهای سرمایه‌گذار که به سالونسی^۲ (Solvency II) مشهور شده، تمرکز بر سرمایه مورد نیاز است و به‌عنوان معیاری برای گزارشگری عملکرد طراحی نشده است. با این حال، در برخی موارد از جمله اندازه‌گیری تعهدهای قرارداد بیمه شامل استفاده از برآورد جریان وجوه نقد در آینده، نرخهای بهره یکنواخت با نرخهای کنونی در بازارهای مالی و تعدیلهای برای ریسک، شباهتهایی وجود دارد. تفاوت اصلی بین استاندارد شماره ۱۷ و سالونسی^۲، الزام موجود در استاندارد شماره ۱۷ برای محاسبه و حفظ یک «حاشیه خدمات قراردادی» است- سودی که شرکت قرار است به‌دست آورد و در همان حال که پوشش بیمه‌ای را تأمین می‌کند، آن را در صورت سودوزیان شناسایی می‌کند. سالونسی^۲، هیچ مفهوم معادلی برای آن ندارد.

گزارشگری ارزش جاسازی شده، به‌طور داوطلبانه از سوی برخی بیمه‌گران تهیه می‌شود تا اطلاعاتی درباره قراردادهای

International Accounting Standards Board

بیمه درازمدتی فراهم کند که در صورتهای مالی آماده شده مطابق با استاندارد بین المللی گزارشگری مالی شماره ۴، در دسترس نیستند. اگرچه این گزارش برای بسیاری از سرمایه گذاران مفید است، اما این اطلاعات به طور یکنواخت و یا از سوی همه شرکتها ارائه نمی شود. اطلاعاتی که استاندارد شماره ۱۷ در مورد سودآوری کنونی و آینده تمام قراردادهای درازمدت بیمه ارائه می کند، در مقابل اطلاعات ارائه شده به وسیله گزارشگری ارزش جاسازی شده، مقایسه پذیری بیشتری خواهد داشت.

۵- چگونه حذف حق بیمه از صورت سود و زیان، باعث می شود مقایسه پذیری بهبود یابد؟

هنگام به کارگیری استاندارد شماره ۱۷، بسیاری از بیمه گران برای اولین بار قلمی را به عنوان «درآمد بیمه» در صورت سود و زیان ارائه خواهند کرد. درآمد بیمه جایگزین اصطلاحاتی مانند «درآمد حق بیمه»، «حق بیمه نوشته شده» یا «حق بیمه کسب شده» در صورت سود و زیان بیمه گر خواهد شد. درآمد بیمه، پوشش بیمه ارائه شده را منعکس می کند و هرگونه سپرده دریافت شده به وسیله حق بیمه را مستثنی می کند. استاندارد شماره ۱۷ یک اصل دارای مقبولیت عمومی از استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی، یعنی شناسایی درآمد در زمان ارائه خدمت به مشتری را در حسابداری قراردادهای بیمه به کار می گیرد. بر این اساس، استاندارد شماره ۱۷ تفاوت های موجود بین الزامهای مربوط به قراردادهای بیمه و الزامهای مربوط به قرارداد با مشتریان در دیگر صنایع را کاهش می دهد. افزون بر این، بسیاری از بیمه گران در حال حاضر حق بیمه های سررسید نشده را به عنوان اولین قلم در صورت سود و زیان ارائه می کنند. این حق بیمه ها در بیشتر اوقات، شامل سپرده هایی است که از مشتریان جمع آوری شده و دوباره به آنها بازپرداخت می شود، حتی اگر یک رویداد بیمه شده، رخ ندهد. استاندارد شماره ۱۷ سپرده های دریافتی را از صورت سود و زیان حذف می کند؛ یعنی دریافت سپرده به معنی تحقق درآمد نبوده و بازپرداخت آن نیز منجر به تحقق هزینه نخواهد شد. بانکها مطابق با ضوابط تعیین شده از سوی استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی، سپرده های دریافت شده را به عنوان درآمد شناسایی نمی کنند و به همین ترتیب، استاندارد شماره ۱۷، مقایسه پذیری بین درآمد شناخته شده از سوی بیمه گران و درآمد شناخته شده به وسیله بانکها را افزایش خواهد داد.

پانوشتها:

- 1- International Accounting Standard Board (IASB)
- 2- International Financial Reporting Standard Foundation (IFRSF)
- 3- Canadian Accounting Standard Board (CASB)
- 4- US Generally Accepted Accounting Principles (US GAAP)
- 5- Financial Accounting Standards Board (FASB)

منبع:

Anderson N., **Feature: What Investors Ask about IFRS 17?** www.ifrs.org, 2017